

U Puli, subota 5. oktobra 1918.

CENA lista: U pretplati za čitavu god. K 48.—, za polugodište K 24.—, tromesečno K 12.—, mesečno K 4.—, u maloprodaji 16 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg. Custozza i Tisak Jos. Krmptiča.

Godina IV

Odgovor naroda SHS na mirovnu notu c. i kr. austro-ugarske vlade.

„Slovenski Narod“ priopćuje odgovor našega naroda na notu austro-ugarske vlade, u kojem veli: Prigodom mirovnog koraka austro-ugarske vlade moramo mi, predstavnici naroda Slovenaca, Hrvata i Srba, najpre istaknuti poznatu činjenicu, da može austro-ugarska vlada da govori jedino u ime dvaju u monarkiji gospodujućih naroda; mirovna načela, koja bi prema tome austro-ugarska vlada mogla predložiti predstavnicima zaraćenih država, ne mogu stoga nikako da odgovaraju potrebama ugnjetanih naroda. Pored toga mir, što bi se u Evropi uveo na temelju ovih načela, ne bi dao potrebnih jamstva za nužni trajni mir, već bi nosio u sebi klicu kasnijih trajnih sporova — kako se to već danas vidi iz izjava i težnja austrijskih i ugarskih državnika, koji, istodobno s tim, da nastupaju pred celim svetom kao branioci saveza jednakopravnih naroda, čine sve, kako bi onemogućili upravno-politički napredak našega naroda. Sve to, što predstavnik c. i k. vlada preduzima, nosi na sebi beleg slavenskoj i romanskoj većini slom nametnutoga gospodstva te znači samo prisilan provizorij, proti kojemu se svi ugnjetavani narodi moraju boriti.

Ustanovivši ovu okolnost te budući da hoćemo po svojoj savesti služiti svome narodu i općem napretku, koji se može jedino oslanjati na jednakoj slobodi malenih i velikih naroda, smatramo svojom dužnošću, da istaknemo ona načela, koja bi, provedena u realnost, služila sa svom sigurnošću utemeljenju budućeg i trajnog poretka, bilo u narodu Slovenaca, Hrvata i Srba, bilo u odnošajima prema susjednim narodima.

Starajući se u tom pravcu, svesni smo si, da pospešujemo ostvarenje onoga sveopćeg mira, za kojim žude svi narodi, koji se bore na kojojgod strani, pošto se po našem najdubljem osvedočenju mora sazdati trajni mir samo na novim načelima međunarodnoga prava, osnivanog na istini i pravednosti. Jedna od ovih je istina, da je narod Slovenaca, Hrvata i Srba etnički jedinstven narod i da ovo jedinstvo mora po općeprihatom narodnom načelu ostati nedeljivo i bezuslovno, bilo obzirom na teritorijalni kontinuitet, bilo na državnu pripadnost. Na toj se činjenici osnivaju sva naša narodna prava i svi naši zahtevi, koji su u skladu s načelima demokratskog reda prosvetljenoga čovečanstva.

Pozivajući se na pravo — koje je uvek živelo u našem narodu — da svaki narod mora da živi svoj život, izjavljamo u ime Slovenaca, Hrvata i Srba, da u punoj meri i svestrano prihvaćamo misao sveopćeg mira, koji se mora osnivati na pravo samoopredeljenja svakoga naroda u međunarodno već prizatom smislu, da odlučuje narod sam o svom životu i o tome, da li želi ostvariti si svoju državu ili živeti u državnoj zajednici sa drugim narodima. To pravo samoopredeljenja traži za sebe također narod Slovenaca, Hrvata i Srba te hoće, da se slobodno provedenje ovog prava zajamči među narodima.

U suglasju sa zahtevima demokracije naroda, zaraćenih i nezaraćenih, tražimo i mi za naš narod, da mir, koji će učiniti kraj tome ratu, donese našem narodu ujedinjenje, nezavisnost i slobodu, pošto na toj najpogibelnijoj točki Evrope, otkako je poznata povest ovih krajeva, može samo takav mir da zajamči našem narodu mirni i samostalni razvoj. Mir, koji bi i samo jedan deo našega naroda pustio u podložnosti tuđim narodima, nosio bi u sebi klicu budućih sporova te bi prisilio narod Slovenaca, Hrvata i Srba, da napne sve sile, da pribori sebi pravo nezavisnoga državnoga života za čitav naš narodni organizam.

Narod Slovenaca, Hrvata i Srba imade u sebi svest volje i snage, koju hoće da razvije u svakoj prilici, da postane član društva slobodnih naroda te da zajedno s njima poradi oko blagostanja i napretka čovečanstva te time ispuni svoje poslanstvo u nezavisnoj državi, uređenoj na temeljima posvemašnje državljanske slobode i demokratske samouprave i pravne i socijalne jednakosti, t. j. moćnosti, ekonomskoga opstanka i potpunoga kulturnoga i socijalnoga razvitka svijlu državljana.

Onim narodnim manjinama, koje imademo unutar našega naroda, i koje su teritorijalno odeljene od svojih narodnih celina, priznavamo u ime celoga naroda u državi Slovenaca, Hrvata i Srba sva prava, koja su potrebna za njihov narodni, kulturni i gospodarsko-socijalni život i razvoj. Pošto naš narod gradi svoje težnje na pravednost i na silu, to on želi da odnošaji države Slovenaca, Hrvata i Srba prema drugim slobodnim drža-

vama budu uređeni na istom temelju međunarodne pravednosti i prava.

Luke onoga dela Jadranskoga mora, koje po pučanstvu, po stožju ili po svom zaledju pripadaju gospodarskom području i posedu našega naroda, neka budu otvorene svim narodima, dakle i onim narodima, koji žive u našem zaledju, za potrebe eventualnoga njihovoga trgovačkoga prometa i naš će narod sklopiti međunarodne ugovore, koji će urediti i zajamčiti ovu slobodu.

U ime celokupnoga naroda izjavljamo k tome, da se nigde i niti na mirovnoj konferenciji ne sme odlučiti o sudbini našega naroda bez njegovog celokupnog sudelovanja i za to tražimo, neka narodu Slovenaca, Hrvata i Srba bude zajamčeno sudelovanje na budućem mirovnom kongresu po njegovim, izričito u ovu svrhu izabranim narodnim predstavnicima.

U ime narodnih organizacija Slovenaca, Hrvata i Srba,

Zagreb, 24. septembra 1918.

Slede potpisi.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 4. (D. u.) Službeno se javlja: Talijansko bojište: Izjalovio se napadaj talijanskih jurišnih četa na delove naših položaja u Judikarijama u vatri ručnih granata naših postoljaka. — Albansko bojište: Povlačenje naše bojne fronte provadja se po nacrtu i bez smetnje sa strane neprijatelja, koji sledi. 2. oktobra bombardovalo je 30 jedinica neprijateljskih pomorskih bojnih sila grad i luku Drač. Pokušaj neprijatelja, da s torpednjačama i sklizačim čamcima prodre u luku, bio je osujedeu našom kopnenom obranom i našim pomorskim bojnim silama. Kod toga bio je paljbom potopljen neprijateljski sklizači čamac. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 4. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestolja von Rupprechta: U Flandriji napao je neprijatelj sa jakim silama na Hooge i na Roselaere. Na obim stranama ceste Staden—Roselaere prodro je u naše linije. Bavarske i renske su ga čete žustrim protudarcem opet suzbile te učinile kod toga nekili 100 zarobljenika. Pred Cambraiom ništa nova. Delomični bojevi južno od Abengueula i kod Provville, kod kojih smo dopremili 70 zarobljenika. — Vojna skupina von Böhn: Na širokoj fronti između Le Catelet i severno od St. Quentin započeo je neprijatelj ponovno jedinstvene prodorne pokušaje. Za prvog je juriša uspelo neprijatelju da osvoji Le Catelet, da prodre do Bearevoira i Montbrehaina i da provali u Sequehart. Na obim stranama Le Cateleta bacismo opeta neprijatelja u i preko njegovih izlaznih položaja. Kod toga su se odlikovali delovi pričuvnih pukovnija broj 90 i 27, pod majorom Boderom, rilmajstrom barunom von Langenhahnom i natporučnikom Sleunerom, kao što i baterije 2. gardsko poljsko topničke pukovnije i topničke pukovnije broj 208. Bearevoir bio je opeta osvojen. Obuhvaćajuće poduzeti napadaj saksonskih, renskih i lorenskih bataljuna vratio nam opet posed Montbrehaina. Sequehart ostao je po izmenljivom boju u rukama neprijatelja. U večer slediše jakoj paljbi južno od St. Quentin jače navale neprijatelja, koje su se izjalovile pred našim linijama. — Vojna skupina nemačkog naslednika prestolja: Na kosi i na obroncima Chemin de Dames trajahu i jučer žestoki bojevi prednjih četa. Jaka talijanska je navala bila suzbijena. Na našoj novoj fronti, na Aisnei i na kanalu, severozapadno od Reimsa, stojimo svuda u bojnom kontaktu s neprijateljem. U Champagnei navale Francuzi sa delomično sveže uloženim francuskim i američkim divizijama na ši-

rokoj fronti između Suippesa i Aisne. Od početka bitke istočno od Suippesa i St. Marie-a-Py u boju stojeće zapadno vestfalske i lovačke pukovnije suzbile su i jučer opet sve napadaje neprijatelja te dopremile preko 100 zarobljenika. Severno od Somme-Py uspelo je neprijatelju da se ustali na uzvisinama između St. Quentin i Somme-Py, na Belom vrhu i na uzvisini Medea. Protunavalom bacili smo neprijatelja natrag preko uzvisina. Manja francuska ugnuzdenja preostala su. Na fronti između Orfeula i Aisne skršile se navale neprijatelja pred našim linijama. Južno od Lirya i jugozapadno od Monthoisa došlo je kod loga do osobito ogorčenih bojeva. Pukovnije garde, Pomeranci, Renci i Bavarci suzbili su tamo posvema neprijatelja. U zajednici s bavarskim pionirima preoteli smo opet neprijatelju Callerange, u koje je mesto neprijatelj bio provalio. Izjaloviše se također u večer opetovane navale. Suzbili smo žestoke delomične napadaje neprijatelja između Aisne i Argonske šume. — Jučer smo oborili 35 neprijateljskih aeroplana i 7 pripetih balona. Poručnik de Jacobs polučio svoju 35., a podnarednik Gör svoju 30. zračnu pobeđu. — Ludendorff.

Položaj na ratištima.

Na zapadnoj je fronti ostao položaj po nemačkom izveštaju nepromenjen. Belgijanci i Englezi su napali na obim stranama Rouselaerea, Englezi i Francuzi na obim stranama St. Quentin, Francuzi i Amerikanci u Champagnei. Postigli su samo neke lokalne uspehe. U glavnom su sve navale bile suzbijene. S ostalih fronta nema ništa nova.

Bugarski kralj otstupio.

Sofija, 4. (D. u.) Kralj se Ferdinand zahvalio jučer na prestolju na korist svoga sina Borisa. Boris je već nastupio vladu. — Ova kratka vest zapečaćuje bugarsku prošlost. Kralj Ferdinand nosi odgovornost za nesreću bugarskog naroda, za užasno razočaranje, koje je doživeo tečajem balkanskog i tečajem svetskog rata. Njegov je sistem time likvidiran. Povest neće o kralju Ferdinandu govoriti sa poštovanjem, a pogotovo bugarska će historija prelaziti čim brže preko njegovog kraljevanja na drugu, valjda bolju dobu.

Pitanje mira.

Beč, 4. (D. u.) Nasuprot drugim vestima, kako „Fremdenblatt“ javlja, nije dosada prispeo u Beč odgovor Engleske na Burianovu notu. Isto se tako ne potvrđuje vest, da je kraljica Nizozemske poduzela korake, da se posredovanjem njezine zemlje, poradi za mir. Nasuprot vestima, koje su primili upućeni krugovi, ističe se, da je volja za mirom u Nemačkoj i Austro-Ugarskoj, kao i u Turskoj uvek opstojala, te da je i u poslednje vreme mirovno pitanje sačinjavalo predmet važnih rasprava, a da se nisu još konačno ustanovile potankosti i način o vremenu, u kojemu bi se imao poduzeti novi mirovni korak. Nemačka, Austro-Ugarska i Turska teže za ozbiljnim mirom i postupaju u najužem sporazumu. Usled najnovijih događaja na Balkanu proširuje se vesti, da su se u Turskoj pojavila separatistička nastojanja, kojima je cilj poseban mir Turske sa antantom. Nasuprot ovim krivim vestima, ustanovljuju listovi, da je držanje Turske prama njihovim saveznicima besprikorno, premda je položaj Turske usled preokreta Bugarske postao puno tež. Turska i dalje postupa u politički i vojnički u najužem sporazumu sa središnjim vlastima. Sto se vojničkog položaja na Balkanu tiče, upućuju dobro informirani krugovi na to, da središnje vlasti, a da ne oslabe svojih položaja na glavnim frontama, mogu poslati u Mačedoniju toliko četa, da izjednače otpad bugarskih četa. Provedenje je ove zadaće u toku. U suglasju sa ovim gibanjem, razvijaju se sve mere, koje se tiču naših četa u Albaniji. Ove su u poslednje vreme imale zadaću, da nešto povuku frontu, kod česa su bez boja ostavili neprijatelju Berat. Sto se tiče daljnjeg napredovanja vojske generala Francheta, nije u glavnom nijedan odeo antantinih četa prečao preko Skoplja. Sve su protivne vesti izmišljene. Železnički premet na balkanskoj pruzi: Budimpešta—Beograd. — Sofija—Carigrad, vrši se nesmetano. O položaju

